

Husum, het startpunt van deze etappe benaderen we voor de verandering eens met de trein. De prijs viel mee, €100 voor een retourtje Amsterdam – Husum en het tijdsbeslag was, met een kleine tien uur, niet eens veel meer dan per auto. Te Osnabrück laat de intercity naar Hamburg bijna een uur op zich wachten, dat dan weer wel. Maar dat brengt ook veel schoons. We gaan op een bank zitten en wachten wat gelaten. Naast ons neemt een gezinnetje plaats. De oudste van het stel, een jongen van een jaar of vijftien is in het gezelschap van een speelgoedbeer van wel een meter lang. Hij begint onmiddellijk met ons te kwekken. We hebben van doen met Tsjetsjenen die inmiddels twee jaar in Duitsland zijn en in de buurt van Kiel wonen. De kinderen spreken Duits en Engels. Moeder lacht maar wat en vader ontbreekt. De beer is een verjaardagscadeau voor z'n vriendinnetje die om een knuffelbeest had gevraagd. Lachen dus. Ze doen verder wat vaag over de vereiste reisdocumenten, met name de treinkaartjes, maar ze zijn een vrolijk gezelschap. Elders op het perron houden zich twee punkmeiden op. Hun kleding bestaat geheel uit gaten en verder zijn ze voorzien van een hoeveelheid ijzer waar een normaal mens onder zou bezwijken. Zes honden van stevig formaat maken het gezelschap compleet en worden goed verzorgd. De drinkbakken worden gevuld, voedsel wordt verstrekt. Het slobberen en knagen neemt een aanvang en menig treinreiziger zoekt een goed heenkomen.

Tegen middernacht arriveren we dan te Husum dat geheel is uitgestorven. Wij zoeken onze weg langs natte, winderige en donkere straten. Een zeer slaperige portier, wiens dienst er om twaalf uur opzit, is nog net in staat om ons instructies te geven hoe te handelen en waar te slapen. Dan vertrekt hij om, zo is onze overtuiging, bij het aanschouwen van zijn bed onmiddellijk het bewustzijn te verliezen en diep te slapen.

We worden wakker in een tot flinke warmte opgestookte ruimte en wanen ons even in de tropen. Dat gevoel verandert snel als we naar buiten gaan en overvallen worden door een koude, vuile wind uit het oosten. Wel is het helder en zijn we in afwachting van zonschijn. Het duurt even voordat we de buitenwijken van Husum van ons hebben afgeschud. Dan voert een smal weggetje ons door de polder naar de dijk. Rob die voor de 80^e keer 'De uitvreter' en 'Titaantjes' heeft herlezen, spreekt van het Nescio-gevoel. Een weggetje, een stroompje, brede stroken oud riet, hazelaars volop in bloei. Ook staan er nog een paar licht vervallen en wat armoedige huisjes, waar in de avond een paar eezaten, gezeten rond een klein rokerig kacheltje, bier drinken en kankeren. Hoe mooi is alles in deze verlaten en vergeten hoek.

Dan de dijk met een randje kwelder. Open water en op korte afstand het eiland Nordstrand. Windmolens maar ook veldleeuweriken en een paartje putters. Nu de zon stevig aan de hemel

staat is het voorjaarsachtig. We gaan kilometers maken. In eerste instantie lukt dat goed. Maar na amper een half uur stuiten we op een keileem opduiking met daarop het dorpje Schobüll. Wat ligt het er toch mooi bij. Zo lekker hoog, als een vesting aan zee. Op de uitlopers van deze vesting treffen we een boer die met zijn schapen spreekt en er erg aanhalig mee omgaat. Hij heeft het over bijzondere dieren, Weiße Gehörnte Heidschnucke. Een met uitsterven bedreigt ras van geweldige kwaliteit, zo leren wij. Een wat wereldvreemde aficionado zullen we maar zeggen. Verder moppert hij over de teloorgang van het echte boerenleven. Alles en iedereen wil maar van het toerisme leven. Dat moest toch niet zo zijn. Eerlijk geld verdienen met je poten in moeder aarde. Dat is je ware.

Langs het wandelpad dat aan de voet van de keileembult ligt zijn foto's van rond 1935 te zien. Hoe vreedzaam en petieterig was het toen allemaal. Kleine koetjes, kale boerderijen in een geheel boomloos landschap. Meisjes uit Berlijn die, voorzien van badmutsen en ruim uitgevallen badpakken zonnebaden op een zandstrandje. En dan nu, brave bloedeloze villaatjes omringd door eindeloze hoeveelheden buxusboompjes. Geen boeren meer en ook de toeristen ontbreken vooralsnog.

Wat verderop treffen we de smeulende resten aan van een vreugdevuur ter verdrijving van de winter, dat hier gisteravond heeft plaats gevonden. Het boertje sprak er al over. De hitte is nog steeds aanzienlijk en we warmen ons er lekker aan.

De route voert ons verder langs wat moedeloze, kleine dorpjes waar sombere en verdrietige mensen wonen. Dat kan niet anders. Dan, even buiten Wobbenbüll, voert een weggetje ons weer naar de dijk. De dijk die hier van een grote ouderwetsheid is en die weer eens laat zien wat er de afgelopen decennia veranderd is bij de dijkenbouw. De dijk waar we nu op lopen is in zijn geheel bedekt met vettig gras en vooral opvallend

smal. Lange tijd zocht men bescherming tegen de woedende zee door de dijken hoog te maken en niet zozeer breed. Dat maakt dat ze nu zo steil en fragiel en daarmee zo kwetsbaar ogen. De wind is inmiddels flink afgenomen en in het zonnetje is het best aangenaam. We halen de thermoskan tevoorschijn en drinken koffie. Uitzicht over lekker rommelig polderland met sloten die nog vol riet staan. Jammer dat er zo weinig vogels zijn, al scoren we wel de eerste bonte kraai.

Aan de andere kant van de dijk hebben we uitzicht over de Beltringharder Koog. Een gebied dat in 1987 door middel van dijken van de Waddenzee is afgescheiden. Het tot stand komen van deze inpoldering is een verhaal op zich. Zoals altijd en overal streken landbouw, toerisme en natuur over hun deel van de taart. Uiteindelijk zijn er geen jachthavens, geen hotels en nauwelijks landbouwgronden gerealiseerd. Het ingepolderde land is vooral

tot een zeer uitgestrekt natuurgebied geworden. Midden door dit gebied loopt een lage kade waar we verlekkerd naar kijken. Daar moet het fantastisch wandelen zijn. Ongetwijfeld is deze in het broedseizoen afgesloten voor alles en iedereen. Maar nu, in dit kalme winterweer zouden een paar onschuldige wandelaars er toch gebruik van mogen maken. Toch? We besluiten dan ook het bord "Halt! Nicht betreten" te negeren. In Duitsland is immers alles 'Verboten' en waar dat niet het geval is, ben je uitsluitend 'Auf eigene Gefahr' welkom. We wagen het er dan ook op en het is werkelijk schitterend. Het kadetje scheidt zoet van zout water en op dat zoute water miegelt het

van de vogels. Het meest genieten we van de tientallen, misschien wel honderden brilduikers die zich prachtig laten zien in het lage licht van februari. Ook noteren we bonte strandlopers, bontbekplevieren, Kieviten, zilverplevieren, smienten, tafeleenden, allerlei ganzen en vooral zingende veldleeuweriken. Het woord hemels valt.

Aan het eind van de kade bewonderen we nog even het reusachtige gemaal dat voor een deugdelijke verversing van het zoute binnenwater zorgt. In de luwte van dit gemaal nemen we plaats op een bankje en hebben uitzicht over de Waddenzee. Nordstrandischmoor, een Hallig met wel vier of vijf hoge terpen, maakt de meeste indruk. Daar zullen we morgen lopen. Voor nu verlangen we vooral naar een café om een bord soep en een biertje te nuttigen. Maar hoe hard is dit winterseizoen. Alle horeca is gesloten en als we na nog weer eens een paar kilometer gelopen te hebben, Norderhafen bereiken, blijkt de enige horeca die geopend is, gereserveerd te zijn voor een besloten receptie. We nemen even plaats in een bushokje om dit allemaal te verwerken en om te bezien of er wellicht een bus gaat. Niets van dat alles. Op naar ons nachtverblijf te Osterdeich. We leggen de laatste kilometers af in langzaam toenemende duisternis. De aandacht voor de omgeving is beperkt, al vallen ook hier de boerderijen op. Hooggelegen op hun Warfen en ver verheven boven de omgeving. Als een manifestatie van de vroegere situatie toen Nordstrand nog niet omdijkt was en de zee hier, bij storm, vrij spel had.

Frau Karsten heet ons welkom en is zeer verguld met het feit dat we de Duitse taal machtig zijn. Ze moppert wat op al die vreemdelingen die hier maar rondrennen, zonder ook maar het flauwste benul te hebben van het land waar ze zich in rond bewegen en die daarbij ook nog eens niet zijn te verstaan. Nadat ze ons slaapkamer en keuken getoond heeft, komen we nog even over haar verleden te spreken. Geboren in 1944 in wat toen nog Oost-Pruisen was. Nu Polen. In de jaren erna trok hun gezin steeds verder naar het westen. Men woonde een tijdje in

Vorpommern in wat Oost-Duitsland zou worden. En uiteindelijk zijn ze hier in Sleeswijk-Holstein neergestreken. Ze kijkt er wat gelaten en misschien ook wel wat treurig bij. Zo is het gegaan in het, in mijn leven. Rob en ik staan weer eens versteld van al dit verleden dat we op zoveel andere plekken tijdens onze tocht zijn tegengekomen.

Een biertje, een maaltijd die we chili con carne dopen en dan slapen.